

Π.3.2.1 *Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη*

Νεοελληνική Γλώσσα

Ε΄ Δημοτικού

Τίτλος:

**« Η ζωγραφική είναι Λόγος που σωπαίνει
και ο Λόγος είναι ζωγραφική που μιλάει»**

ΣΑΒΒΑΤΟΥΛΑ ΧΟΡΟΖΙΔΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. *Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.*

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η ζωγραφική είναι Λόγος που σωπαίνει και ο Λόγος είναι ζωγραφική που μιλάει

Δημιουργός

Σαββατούλα Χοροζίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Ε΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Δεκέμβριος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

«Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού», τεύχος α΄, ενότητα 6: *Οι φίλοι μας, οι φίλες μας.*

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

12 διδακτικές ώρες

Χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, διάδρομοι σχολείου

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές/τριες θα πρέπει να έχουν βασικές δεξιότητες χρήσης του υπολογιστή. Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να είναι εξοικειωμένος/η με συγγραφικές πρακτικές της

δημιουργικής¹ γραφής, η οποία θα πρέπει ως εκπαιδευτική δραστηριότητα να είναι «καθοδηγούμενη από τον διδάσκοντα αντί να αναπτύσσεται ασύδοτα» και «προαιρετική» (Σουλιώτης 2012: 14).

Σχετικά με την υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου, θα πρέπει να διατίθεται κεντρικός υπολογιστής με προτζέκτορα στην τάξη και εργαστήριο πληροφορικής.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στα πλαίσια της δημιουργικής γραφής γίνεται προσπάθεια οι μαθητές/τριες να αντιληφθούν τη σχέση του Λόγου με τις εικαστικές τέχνες. Τη συσχέτιση αυτή την εκφράζει ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου λέγοντας ότι η ποίηση είναι «ομιλούσα ζωγραφική» ενώ η ζωγραφική «σιγώσα ποίησης» (Σουλιώτης 2012: 62). Συγκεκριμένα, τα παιδιά χρησιμοποιώντας ως δομικά υλικά κάποιους πίνακες ζωγραφικής θα συγγράψουν πεζά κείμενα ως εκφράσεις της εντύπωσης ή του συναισθήματος που εκφράζουν οι εικόνες τους. Οι πίνακες είναι διαφορετικών ζωγράφων και έχουν ως θέμα τη φιλία.

¹ Ο όρος Δημιουργική Γραφή υπονοεί τη διδασκαλία της λογοτεχνικής γραφής αλλά και το σύνολο των διάφορων εκπαιδευτικών πρακτικών και τεχνικών που στοχεύουν στην κατάκτηση συγγραφικών δεξιοτήτων (Καρακίτσιος 2012)

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Είναι γενικά αποδεκτό ότι οι τέχνες καλλιεργούν την αισθητική των παιδιών και διαμορφώνουν τη σχέση τους με τον πολιτισμό. Στο πλαίσιο αυτό τα μέσα εικαστικής έκφρασης, όπως οι πίνακες ζωγραφικής, μπορούν να αξιοποιηθούν δημιουργικά στην εκπαίδευση, δεδομένου ότι η παρατήρησή τους συμβάλλει στην καλλιέργεια της σκέψης, της δημιουργικότητας, της φαντασίας, της κατανόησης του διαφορετικού. Επιπλέον, επειδή η τέχνη πραγματεύεται, εκτός από συναισθήματα, πεποιθήσεις και ανθρώπινες συμπεριφορές, η παρατήρησή τους επιδρά στη διαμόρφωση ιδεών, αντιλήψεων, στάσεων και συμπεριφορών και επομένως στην ολοκληρωμένη μόρφωση των παιδιών (Τρίμη 2005). Τα έργα τέχνης λειτουργούν ως ερεθίσματα, παρέχοντας τη δυνατότητα στα παιδιά να αναλύουν, να ερμηνεύουν, να περιγράφουν και να κρίνουν τις εκφραστικές ποιότητες που βρίσκονται τόσο σε αυτά όσο και στο ευρύτερο περιβάλλον (Μέξη 2011).

Όλα τα παραπάνω πραγματώνονται με δραστηριότητες δημιουργικής γραφής που σχετίζονται με τη συγγραφική τέχνη και την τεχνική της. Τα παιδαγωγικά οφέλη της παραπάνω γραφής, σύμφωνα με τη Νικολαΐδου (2012), είναι πολλά: λειτουργεί ως δόλωμα για τους/τις μαθητές/τριες και τη διδασκαλία, ανακαλύπτει τους μηχανισμούς συγγραφής ενός κειμένου, αφήνει να ακουστούν όλες οι φωνές στην τάξη, οι μαθητές/τριες κατανοούν τους περιορισμούς στη φόρμα ενός κειμένου.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται:

- να εμπλουτίσουν τις εμπειρίες τους αναλύοντας και ερμηνεύοντας τους πίνακες
- να γνωρίσουν ζωγράφους και τα έργα αυτών

- να συνειδητοποιήσουν την αξία των τεχνών και τη συμβολή τους στον πολιτισμό
- να εκφράζονται καλλιτεχνικά μέσα από τον αυτοσχεδιασμό
- να καλλιεργήσουν τον σεβασμό στην ατομική έκφραση
- να επικοινωνήσουν με τα έργα αναπτύσσοντας ταυτόχρονα την ικανότητα να αντιλαμβάνονται καλύτερα τις ποιότητες του γύρω κόσμου

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται:

- να καλλιεργήσουν τους μηχανισμούς συγγραφής αφηγηματικού κειμένου
- να καλλιεργήσουν τους μηχανισμούς συγγραφής ενός σύντομου βιογραφικού
- να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους
- να παρατηρούν και να περιγράφουν μια εικόνα μέσα από την ανάπτυξη του διαλόγου
- να αναπτύξουν τον επιχειρηματολογικό τους λόγο

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται:

- να καλλιεργήσουν τη γραφή στον κειμενογράφο
- να περιηγηθούν σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες
- να χρησιμοποιήσουν το πρόγραμμα ζωγραφικής

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές/τριες εμπλέκονται σε δραστηριότητες δημιουργικής γραφής μέσω της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου. Με αυτόν τον τρόπο εργάζονται με περισσότερο κέφι και ενδιαφέρονται για την πρόσληψη των κειμένων τους. Ο/Η εκπαιδευτικός αναλαμβάνει τον ρόλο της καθοδήγησης και της επίβλεψης των εργασιών προσπαθώντας να απελευθερώσει τις δημιουργικές δυνάμεις των παιδιών.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφορμή για το παρόν σενάριο αποτελεί η εικόνα του κειμένου «[Ιστορίες με φίλους](#)» της 6ης ενότητας *Οι φίλοι μας, οι φίλες μας* του βιβλίου «Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού». Με κατάλληλες ερωτήσεις ο/η εκπαιδευτικός προσπαθεί να γίνει σύνδεση της εικόνας με το περιεχόμενο του κειμένου. Έτσι, τα παιδιά παρατηρώντας και ερμηνεύοντας την εικόνα προσπαθούν να μαντέψουν την ιστορία που κρύβεται πίσω από αυτή, συνδέοντας ταυτόχρονα τη ζωγραφιά με τον Λόγο.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το παρόν σενάριο είναι συμβατό με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της Νεοελληνικής Γλώσσας για την Ε΄ τάξη του Δημοτικού (ΥΠΕΠΘ/Π.Ι. 2003α) στο οποίο προτείνονται ασκήσεις δημιουργικής γραφής όπως ο σχολιασμός εικόνας και ζωγραφικού πίνακα (σ. 20) καθώς και η δόμηση κειμένων με τη βοήθεια εικόνων (σ. 29).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο παρόν σενάριο χρησιμοποιούνται:

- α) ο επεξεργαστής κειμένου, για τη συμπλήρωση Φύλλων Εργασίας και την παραγωγή κειμένων
- β) λογισμικό *Ζωγραφικής*, το οποίο καλλιεργεί τη φαντασία και τη δημιουργικότητα των παιδιών
- γ) το διαδίκτυο ως πηγή πληροφοριών

Κείμενα

Από το σχολικό βιβλίο «Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού»

«[Ιστορίες με φίλους](#)», 6η ενότητα *Οι φίλοι μας, οι φίλες μας*

Ιστοσελίδες

[Έλληνες Ζωγράφοι](#) από την ιστοσελίδα <http://www.eikastikon.gr/>

[Περι...Γραφής, ζωγράφοι](#), από την ιστοσελίδα <http://www.peri-grafis.com>

[ArtGallery - Virtual Museum](#) από την ιστοσελίδα <http://www.mystudios.com/>

[Θεωρία χρωμάτων](#), από την ιστοσελίδα <http://www.web-resources.eu/>

[Τα ρεύματα στη ζωγραφική](#), από την ιστοσελίδα <http://www.krionas.com/>

[Joaquín Sorolla y Bastida](#), από την Εγκυκλοπαίδεια Britannica

[Winslow Homer](#), από την ιστοσελίδα <http://www.metmuseum.org/>

[Joaquín Sorolla y Bastida](#), από την ιστοσελίδα <http://www.1st-art-gallery.com/>

[Victor-Gabriel Gilbert](#), από την ιστοσελίδα <http://www.invaluable.com/>

«[Ποιοι είναι οι συγγραφείς](#)», ανάρτηση στο ιστολόγιο Εγκύκλιος Παιδεία <http://egpaid.blogspot.com/>

[Gordon Parks Biography](#), από την ιστοσελίδα <http://www.biography.com/>

[Toni Thorne](#), συλλογή έργων από την ιστοσελίδα <http://fineartamerica.com/>

[Σιδέρης Τάκης](#), πληροφορίες από την ιστοσελίδα <http://www.art22.gr/>

«[Πρώτοι χαρακτες](#)», αφιέρωμα του ενθέτου *Επτά ημέρες* της εφημερίδας *Καθημερινή*

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η & 2η διδακτική ώρα (Παρατηρώ και περιγράφω, ολομέλεια)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

οι φίλοι μας, οι φίλες μας

Ιστορίες με φίλους

Εικόνα 1 Εικόνα βιβλίου

Το πρώτο δίωρο αρχίζει με την επεξεργασία της παραπάνω εικόνας από το σχολικό βιβλίο «Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού» (ενότητα 6). Ο/Η εκπαιδευτικός με κατάλληλα ερωτήματα προσπαθεί να κλιμακώσει την περιέργεια και την ανακαλυπτική διάθεση των παιδιών. Ενδεικτικές ερωτήσεις:

- Ποια είναι τα πρόσωπα της ζωγραφιάς; Πού βρίσκονται;
- Τι δίνει το κοριτσάκι στο αγόρι;
- Γιατί βλέπουμε μόνο το πρόσωπο του κοριτσιού; Πού θέλει να εστιάσουμε την προσοχή μας ο εικονογράφος και γιατί;
- Διακρίνετε τη διάθεση και τα συναισθήματα των παραπάνω προσώπων; Τι λέει το κορίτσι στο αγόρι και αντίστροφα;
- Θα πάρει το αγόρι αυτό που του δίνει το κορίτσι; Τι θα κάνει μετά; Μπορείτε να διηγηθείτε μια σύντομη ιστορία που να συνδέει αυτά που βλέπετε στην εικόνα;
- Διαβάστε τον τίτλο κάτω από την εικόνα. Σας βοήθησε στο να κατανοήσετε το περιεχόμενο του κειμένου που ακολουθεί;

Ακολουθεί η ανάγνωση του κειμένου η οποία αναδύει τη συσχέτιση του με την εικόνα. Για να γίνει κατανοητή η αμφίδρομη σχέση ζωγραφιάς-Λόγου και Λόγου-ζωγραφιάς ζητείται από τα παιδιά να εκφράσουν με μια ζωγραφιά το παρακάτω απόσπασμα από το κείμενο:

Έτρεξε με όλη του τη δύναμη, κρατώντας τη φουσαρμόνικα στο χέρι, προς το λιμάνι. Όποιοι τον έβλεπαν απορούσαν. Ένα καράβι σήκωνε την άγκυρα. Την είδε που στεκόταν στα κάγκελα του πλοίου. Τον είδε και σήκωσε το χέρι της. Κάτι φάνηκε να του λέει, όμως εκείνος δεν την άκουγε. Δυνατός αέρας φύσηξε. Τρύπωσε στη φουσαρμόνικα που σφιχτά κρατούσε, κι εκείνη σαν να άφησε έναν ήχο.

Ελένη Κατσαμά, *Σαν τα χελιδόνια*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1997

Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει το αρχείο παρουσίασης «Συναντώντας έργα ζωγράφων» (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού) και θέτει παρόμοια με τα παραπάνω ερωτήματα για κάποιους πίνακες, πιθανόν για αυτούς που εντυπωσίασαν τα παιδιά. Δε χρειάζεται να σχολιαστούν όλοι, γιατί θα αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας στα Φύλλα Εργασίας που θα δοθούν στις ομάδες στο επόμενο δίωρο.

3η & 4η διδακτική ώρα (Αναλυτική παρουσίαση πινάκων, εργαστήριο)

Το δίωρο αυτό τα παιδιά χωρισμένα σε 4 ομάδες συμπληρώνουν το [1ο Φύλλο εργασίας](#). Σε κάθε ομάδα δίνονται δύο πίνακες τους οποίους θα επεξεργαστούν με κατάλληλες ερωτήσεις. Στόχοι αυτής της δραστηριότητας είναι να διατυπώσουν οι μαθητές/τριες απόψεις σχετικά με το θέμα του πίνακα, την τεχνοτροπία του (χρώματα, γραμμές, φανταστικό τοπίο ή πραγματικό, κίνηση, χρόνος), να εκφράσουν τα συναισθήματα που τους προκαλούν τα έργα, να επιχειρηματολογήσουν για τα μηνύματα που ήθελε να μεταφέρει ο/η καλλιτέχνης και να βάλουν τίτλο σε αυτά.

5η, 6η, 7η & 8η διδακτική ώρα (Γνωρίζουμε τους/τις ζωγράφους και συνομιλούμε με τα έργα τέχνης, εργαστήριο)

Τα παιδιά εργάζονται με το [2ο Φύλλο Εργασίας](#) το οποίο περιέχει δραστηριότητες σχετικές με την ονομασία των ζωγράφων και τη γνωριμία των τεχνοτροπιών τους. Επιπλέον, οι ομάδες καλούνται να γράψουν ένα σύντομο βιογραφικό των καλλιτεχνών και μια ιστορία με βάση το περιεχόμενο του πίνακα που να αναφέρεται στη φιλία.

9η, 10η & 11η διδακτική ώρα (Γινόμαστε ζωγράφοι, εργαστήριο)

Το δίωρο αυτό καλούνται οι ομάδες να αποδώσουν με ζωγραφιά την ιστορία που γράψανε και να συντάξουν ένα σύντομο φανταστικό βιογραφικό τους σημείωμα. Δίνεται το [3ο Φύλλο Εργασίας](#), κοινό για όλες τις ομάδες.

12η διδακτική ώρα (Αξιολόγηση, ολομέλεια)

Την τελευταία ώρα του σεναρίου τα παιδιά θα προσπαθήσουν να βάλουν σε μια σειρά έκθεσης τους πίνακες των ζωγράφων αιτιολογώντας την άποψή τους. Κατόπιν, καλείται η κάθε ομάδα να εκφράσει με τα σώματά της κάποια εικόνα σχετική με τη φιλία π.χ. αγκαλιασμένοι φίλοι.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο Φύλλο Εργασίας (1^η ομάδα)

Οι τοίχοι στους διαδρόμους του σχολείου μας είναι κενοί. Ο Σύλλογος Διδασκόντων αποφάσισε να διακοσμηθούν με πίνακες ζωγραφικής. Η τάξη μας ανέλαβε να βρει τέτοιους πίνακες με θέμα τη φιλία, να τους επεξεργαστεί και να τους αναρτήσει. Για τον σκοπό αυτό η κάθε ομάδα θα πρέπει να συμπληρώσει τα Φύλλα Εργασίας της.

- 1) Σας αρέσουν αυτοί οι πίνακες; Γιατί ναι ή γιατί όχι; Μπορείτε να δείτε τον πρώτο πιο καλά [εδώ](#) ή στο αρχείο παρουσίασης που σας δίνεται, και τον δεύτερο [εδώ](#).
- 2) Σε τι αναφέρονται οι πίνακες; Πιστεύετε ότι αυτό που εικονίζεται είναι αληθινό; Αν ναι, σας θυμίζει μέρος από τη δική σας ζωή;
- 3) Παρατηρήστε τον χώρο, τα χρώματα, τα σχήματα (πρόσωπα) και τις γραμμές στους πίνακες. Υπάρχει σε κάποιον από τους δύο κίνηση; Αν ναι πώς εκφράζεται; Περιγράψτε τους πίνακες χρησιμοποιώντας όλες τις παραπάνω παρατηρήσεις σας. (Για τη λειτουργία των χρωμάτων μπορείτε να διαβάσετε [εδώ](#)).
- 4) Σκεφτείτε έναν τίτλο για καθένα πίνακα βασισμένο στις παραπάνω παρατηρήσεις σας. Μετά διαβάστε στο αρχείο παρουσίασης τον πραγματικό τίτλο. Σε ποια στοιχεία νομίζετε ότι βασίστηκε αυτός;

1^ο Φύλλο Εργασίας (2^η ομάδα)

Οι τοίχοι στους διαδρόμους του σχολείου μας είναι κενοί. Ο Σύλλογος Διδασκόντων αποφάσισε να διακοσμηθούν με πίνακες ζωγραφικής. Η τάξη μας ανέλαβε να βρει τέτοιους πίνακες με θέμα τη φιλία, να τους επεξεργαστεί και να τους αναρτήσει. Για τον σκοπό αυτό η κάθε ομάδα θα πρέπει να συμπληρώσει τα Φύλλα Εργασίας της.

- 1) Σας αρέσουν αυτοί οι πίνακες; Γιατί ναι ή γιατί όχι; Μπορείτε να δείτε τον πρώτο πιο καλά [εδώ](#) και τον δεύτερο στο αρχείο παρουσίασης που σας δίνεται.
- 2) Σε τι αναφέρονται οι πίνακες; Πιστεύετε ότι αυτό που εικονίζεται είναι αληθινό; Αν ναι, σας θυμίζει μέρος από τη δική σας ζωή;
- 3) Παρατηρήστε τον χώρο, τα χρώματα, τα σχήματα (πρόσωπα) και τις γραμμές στους πίνακες. Υπάρχει σε κάποιον από τους δύο κίνηση; Αν ναι, πώς εκφράζεται; Περιγράψτε τους πίνακες χρησιμοποιώντας όλες τις παραπάνω παρατηρήσεις σας. (Για τη λειτουργία των χρωμάτων μπορείτε να διαβάσετε [εδώ](#)).
- 4) Σκεφτείτε έναν τίτλο για καθένα πίνακα βασισμένο στις παραπάνω παρατηρήσεις σας. Μετά διαβάστε στο αρχείο παρουσίασης τον πραγματικό τίτλο. Σε ποια στοιχεία νομίζετε ότι βασίστηκε αυτός;

1^ο Φύλλο Εργασίας (3^η ομάδα)

Οι τοίχοι στους διαδρόμους του σχολείου μας είναι κενοί. Ο Σύλλογος Διδασκόντων αποφάσισε να διακοσμηθούν με πίνακες ζωγραφικής. Η τάξη μας ανέλαβε να βρει τέτοιους πίνακες με θέμα τη φιλία, να τους επεξεργαστεί και να τους αναρτήσει. Για τον σκοπό αυτό η κάθε ομάδα θα πρέπει να συμπληρώσει τα Φύλλα Εργασίας της.

- 1) Σας αρέσουν αυτοί οι πίνακες; Γιατί ναι ή γιατί όχι; Μπορείτε να δείτε τον πρώτο πιο καλά [εδώ](#) και τον δεύτερο [εδώ](#) ή στο αρχείο παρουσίασης που σας δίνεται.
- 2) Σε τι αναφέρονται οι πίνακες; Πιστεύετε ότι αυτό που εικονίζεται είναι αληθινό; Αν ναι, σας θυμίζει μέρος από τη δική σας ζωή;
- 3) Παρατηρήστε τον χώρο, τα χρώματα, τα σχήματα (πρόσωπα) και τις γραμμές στους πίνακες. Υπάρχει σε κάποιον από τους δύο κίνηση; Αν ναι, πώς εκφράζεται; Περιγράψτε τους πίνακες χρησιμοποιώντας όλες τις παραπάνω παρατηρήσεις σας. (Για τη λειτουργία των χρωμάτων μπορείτε να διαβάσετε [εδώ](#)).
- 4) Σκεφτείτε έναν τίτλο για καθένα πίνακα βασισμένο στις παραπάνω παρατηρήσεις σας. Μετά διαβάστε στο αρχείο παρουσίασης τον πραγματικό τίτλο. Σε ποια στοιχεία νομίζετε ότι βασίστηκε αυτός;

1^ο Φύλλο Εργασίας (4^η ομάδα)

Οι τοίχοι στους διαδρόμους του σχολείου μας είναι κενοί. Ο Σύλλογος Διδασκόντων αποφάσισε να διακοσμηθούν με πίνακες ζωγραφικής. Η τάξη μας ανέλαβε να βρει τέτοιους πίνακες με θέμα τη φιλία, να τους επεξεργαστεί και να τους αναρτήσει. Για τον σκοπό αυτό η κάθε ομάδα θα πρέπει να συμπληρώσει τα Φύλλα Εργασίας της.

- 1) Σας αρέσουν αυτοί οι πίνακες; Γιατί ναι ή γιατί όχι; Μπορείτε να δείτε τον πρώτο πιο καλά [εδώ](#) και τον δεύτερο [εδώ](#) ή στο αρχείο παρουσίασης που σας δίνεται.
- 2) Σε τι αναφέρονται οι πίνακες; Πιστεύετε ότι αυτό που εικονίζεται είναι αληθινό; Αν ναι, σας θυμίζει μέρος από τη δική σας ζωή;
- 3) Παρατηρήστε τον χώρο, τα χρώματα, τα σχήματα (πρόσωπα) και τις γραμμές στους πίνακες. Υπάρχει σε κάποιον από τους δύο κίνηση; Αν ναι, πώς εκφράζεται; Περιγράψτε τους πίνακες χρησιμοποιώντας όλες τις παραπάνω παρατηρήσεις σας. (Για τη λειτουργία των χρωμάτων μπορείτε να διαβάσετε [εδώ](#)).
- 4) Σκεφτείτε έναν τίτλο για καθένα πίνακα βασισμένο στις παραπάνω παρατηρήσεις σας. Μετά διαβάστε στο αρχείο παρουσίασης τον πραγματικό τίτλο. Σε ποια στοιχεία νομίζετε ότι βασίστηκε αυτός;

2^ο Φύλλο Εργασίας (1^η ομάδα)

Γνωρίζετε από τις επισκέψεις μας σε μουσεία και εκθέσεις ότι τα έργα τέχνης όταν εκτίθενται συνοδεύονται από πληροφορίες σχετικές με τον/την καλλιτέχνη-δημιουργό. Επομένως, για να εκθέσουμε τα έργα θα πρέπει πρώτα να γνωρίσουμε τους/τις ζωγράφους, να συνομιλήσουμε με αυτούς/ές και να αποτυπώσουμε και τη δικιά μας πινελιά. Ας ξεκινήσουμε το ταξίδι γνωριμίας!

- 1) Ο πρώτος πίνακας με τίτλο «Boys and Kitten» είναι του Αμερικάνου ζωγράφου [Winslow Homer](#) (1836-1910). Πρόκειται για έναν σπουδαίο [ρεαλιστή](#) καλλιτέχνη του 19^{ου} αιώνα. Τα θέματά του εστιάζουν στον ελεύθερο χρόνο των γυναικών και των παιδιών, καθώς και στη δύναμη της θάλασσας. Επισκεφτείτε τους υπερσυνδέσμους. Αν και ο πρώτος έχει πληροφορίες στα Αγγλικά, εκ των οποίων οι κυριότερες σάς δίνονται παραπάνω, μπορείτε να δείτε έργα του ζωγράφου ή και να μεταφράσετε το κείμενο στο [Google](#). Στον δεύτερο υπερσύνδεσμο ανακαλύψτε τα χαρακτηριστικά του ρεαλισμού στη ζωγραφική. Τώρα είστε έτοιμοι/ες να γράψετε ένα σύντομο βιογραφικό (1 παράγραφο) με τις πληροφορίες που συλλέξατε για τον ζωγράφο και την τεχνοτροπία του. Μπορείτε να δείτε [εδώ](#) παράδειγμα βιογραφικού και οδηγίες για αυτό.
- 2) Ο δεύτερος πίνακας με τίτλο «Children in the Sea» είναι του ζωγράφου [Joaquín Sorolla y Bastida](#). Πρόκειται για έναν Ισπανό [μπρεσιονιστή](#) ζωγράφο του 19^{ου} αιώνα, του οποίου τα περισσότερα έργα είναι ζωγραφισμένα στην ύπαιθρο. Ακολουθώντας την ίδια διαδικασία με τον πρώτο ζωγράφο γράψτε και για αυτόν μία παράγραφο.

- 3) Η πινελιά μας στον πρώτο πίνακα: Σύμφωνα με τις πληροφορίες που συλλέξατε ο ζωγράφος δείχνει ευαίσθητος απέναντι στα παιδιά και στον ελεύθερο χρόνο τους. Η δική σας ευαισθησία και φαντασία θα πρέπει να επινοήσει μια ιστορία με τα πρόσωπα του πίνακα (1-2 παράγραφοι) σχετική με τη φιλία και τις δραστηριότητες που κάνουν οι φίλοι μαζί. Είναι φίλοι; Από πού το καταλαβαίνουμε; Πού βρίσκονται; Γιατί; Τι λένε;
- 4) Η πινελιά μας στον δεύτερο πίνακα: Σύμφωνα με την [ανάλυση](#) που έχει γίνει στον πίνακα, ο ζωγράφος εστιάζει στη δυναμική των κυμάτων που σχηματίζονται καθώς τα δύο κορίτσια περπατούν στη θάλασσα. Επίσης, είναι ζωγραφισμένα από πίσω με σκοπό ο θεατής του έργου να δώσει τη συνέχεια της σκηνής. Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, δώστε τη δική σας συνέχεια (1-2 παράγραφοι). Μην ξεχνάτε ότι το θέμα μας είναι η φιλία την οποία θα μπορούσατε να συσχετίσετε με τη δύναμη των κυμάτων!

2^ο Φύλλο Εργασίας (2^η ομάδα)

Γνωρίζετε από τις επισκέψεις μας σε μουσεία και εκθέσεις ότι τα έργα τέχνης όταν εκτίθενται συνοδεύονται από πληροφορίες σχετικές με τον/την καλλιτέχνη-δημιουργό. Επομένως, για να εκθέσουμε τα έργα θα πρέπει πρώτα να γνωρίσουμε τους/τις ζωγράφους, να συνομιλήσουμε με αυτούς/ές και να αποτυπώσουμε και τη δικιά μας πινελιά. Ας ξεκινήσουμε το ταξίδι γνωριμίας!

- 1) Ο πρώτος πίνακας με τίτλο «Best friends» είναι του Γάλλου ζωγράφου [Victor-Gabriel-Gilbert](#) (1847-1933). Πρόκειται για έναν καλλιτέχνη του 19^{ου} αιώνα που η τεχνοτροπία του συνδυάζει [τον νατουραλισμό](#) με τον ιμπρεσιονισμό. Τα θέματά του εστιάζουν σε τοπία φυσικά και σε ανθρώπους σε καθημερινές δραστηριότητες. Επισκεφτείτε τους υπερσυνδέσμους. Αν και ο πρώτος έχει πληροφορίες στα Αγγλικά, εκ των οποίων οι κυριότερες σάς δίνονται παραπάνω, μπορείτε να δείτε έργα του ζωγράφου ή και να μεταφράσετε το κείμενο στο [Google](#). Στον δεύτερο υπερσύνδεσμο ανακαλύψτε τα χαρακτηριστικά του νατουραλισμού και ιμπρεσιονισμού στη ζωγραφική. Τώρα είστε έτοιμοι/ες να γράψετε ένα σύντομο βιογραφικό (1 παράγραφο) με τις πληροφορίες που συλλέξατε για τον ζωγράφο και την τεχνοτροπία του. Μπορείτε να δείτε [εδώ](#) παράδειγμα βιογραφικού και οδηγίες για αυτό.
- 2) Ο δεύτερος πίνακας με τίτλο «Best friends» είναι του [Gordon Parks](#) (1912-2006). Πρόκειται για έναν Αφροαμερικάνο φωτογράφο του 20^{ου} αιώνα, που

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ασχολήθηκε και με τη ζωγραφική. Από μικρός βίωσε διακρίσεις εξαιτίας της αφρικάνικης καταγωγής του και τα θέματά του εστιάζουν στη φτώχεια και τον φυλετικό ρατσισμό. Η τεχνοτροπία του μπορεί να συμπεριληφθεί στο ρεύμα του ρεαλισμού. Ακολουθώντας την ίδια διαδικασία με τον πρώτο ζωγράφο γράψτε και για αυτόν ένα σύντομο βιογραφικό.

- 3) Η πινελιά μας στον πρώτο πίνακα: Σύμφωνα με τις πληροφορίες που συλλέξατε ο ζωγράφος προσπαθεί να απεικονίσει πιστά τοπία της φύσης αλλά και ανθρώπινες δραστηριότητες. Αντίθετα με την τεχνοτροπία αυτή του νατουραλισμού, καλείστε να φανταστείτε και να γράψετε μια ιστορία με τα πρόσωπα του πίνακα (1-2 παράγραφοι) σχετική με τη φιλία και τις δραστηριότητες που κάνουν οι φίλοι/ες μαζί. Τα πρόσωπα στην εικόνα είναι φίλες; Από πού το καταλαβαίνουμε; Πού βρίσκονται; Από πού έρχονται ή πού πάνε; Από πού το καταλάβατε; Μιλάνε; Άραγε τι να λένε και είναι χαμογελαστές; Μήπως μοιράζονται κάποιο μυστικό, μήπως το σκάσανε από το σχολείο; Οι φίλοι μοιράζονται τα μυστικά τους;
- 4) Η πινελιά μας στον δεύτερο πίνακα: Ο φωτογράφος-ζωγράφος εστιάζει στη φτώχεια και στον φυλετικό ρατσισμό. Τα πρόσωπα στον πίνακα καταλαμβάνουν τον μεγαλύτερο χώρο και είναι ζωγραφισμένα από τη μέση και πάνω για να είναι πιο κοντά μας, να τα βλέπουμε ολοκάθαρα. Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, γράψτε μια ιστορία (1-2 παράγραφοι) για το θέμα της φιλίας η οποία σύμφωνα με τον πίνακα δε γνωρίζει σύνορα, φυλές, χρώμα. Λάβετε υπόψη σας ότι τον ζωγράφο δεν τον παίζανε τα παιδιά στο σχολείο λόγω του χρώματός του. Πού βρίσκονται τα δύο αγόρια; Γιατί αγκαλιάζονται; Είναι φτωχά; Από πού το καταλάβατε; Τι κοιτούν και χαμογελούν; Μήπως κάποιος (ο ίδιος ο ζωγράφος) τους φωτογραφίζει για κάποιο λόγο; Το δεξί αγόρι έχει κάτι στο κεφάλι του; Τι νομίζετε ότι είναι;

2^ο Φύλλο Εργασίας (3^η ομάδα)

Γνωρίζετε από τις επισκέψεις μας σε μουσεία και εκθέσεις ότι τα έργα τέχνης όταν εκτίθενται συνοδεύονται από πληροφορίες σχετικές με τον/την καλλιτέχνη-δημιουργό. Επομένως, για να εκθέσουμε τα έργα θα πρέπει πρώτα να γνωρίσουμε τους/τις ζωγράφους, να συνομιλήσουμε με αυτούς/ές και να αποτυπώσουμε και τη δικιά μας πινελιά. Ας ξεκινήσουμε το ταξίδι γνωριμίας!

- 1) Ο πρώτος πίνακας με τίτλο «Around the corners» είναι της Αμερικανίδας ζωγράφου [Toni Thorne](#). Πρόκειται για μια καλλιτέχνη του 21^{ου} αιώνα που η τεχνοτροπία της ταιριάζει στον [μπρεσιονισμό](#). Τα θέματά της είναι ποικίλα όπως η ίδια δηλώνει. Επισκεφτείτε τους υπερσυνδέσμους. Αν και ο πρώτος έχει πληροφορίες στα Αγγλικά, εκ των οποίων οι κυριότερες σάς δίνονται παραπάνω, μπορείτε να δείτε έργα της ζωγράφου ή και να μεταφράσετε το κείμενο στο [Google](#). Στον δεύτερο υπερσύνδεσμο ανακαλύψτε τα χαρακτηριστικά του μπρεσιονισμού στη ζωγραφική. Τώρα είστε έτοιμοι/ες να γράψετε ένα σύντομο βιογραφικό (1 παράγραφο) με τις πληροφορίες που συλλέξατε για τον ζωγράφο και την τεχνοτροπία του. Μπορείτε να δείτε [εδώ](#) παράδειγμα βιογραφικού και οδηγίες για αυτό.
- 2) Ο δεύτερος πίνακας με τίτλο «Επίσκεψη φίλων» είναι του [Σιδέρη Τάκη](#) (1921). Πρόκειται για έναν Έλληνα ζωγράφο του οποίου τα θέματα είναι παρμένα από την ελληνική κουλτούρα. Η τεχνοτροπία του μπορεί να

συμπεριληφθεί στο ρεύμα [του ρεαλισμού](#). Ακολουθώντας την ίδια διαδικασία με τον πρώτο ζωγράφο γράψτε και για αυτόν ένα σύντομο βιογραφικό.

- 3) Η πινακιά μας στον πρώτο πίνακα: Ο τίτλος του πίνακα μεταφράζεται «Γύρω από τη γωνία». Υπάρχει γωνία στον πίνακα; Τα πρόσωπα συναντήθηκαν τυχαία ή είναι φίλοι; Τι κρατάει ο καθένας; Άραγε τι να συζητάνε; Καλείστε να φανταστείτε και να γράψετε μια ιστορία με τα πρόσωπα του πίνακα (1-2 παράγραφοι) σχετική με τη φιλία και τις δραστηριότητες που κάνουν οι φίλοι/ες μαζί.
- 4) Η πινακιά μας στον δεύτερο πίνακα: Ο ζωγράφος απεικονίζει πολλά πρόσωπα στον πίνακά του με τίτλο «επίσκεψη φίλων». Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, γράψτε μια ιστορία (1-2 παράγραφοι) για το θέμα της φιλίας η οποία σύμφωνα με τον πίνακα περιλαμβάνει μια ζεστασιά. Ποιοι είναι οι οικοδεσπότες; Από πού το καταλάβατε; Υπάρχει μια γυναίκα που κοιτάει πίσω από τον τοίχο. Ποια είναι; Τι συζητούν γύρω από το τραπέζι;

2^ο Φύλλο Εργασίας (4^η ομάδα)

Γνωρίζετε από τις επισκέψεις μας σε μουσεία και εκθέσεις ότι τα έργα τέχνης όταν εκτίθενται συνοδεύονται από πληροφορίες σχετικές με τον/την καλλιτέχνη-δημιουργό. Επομένως, για να εκθέσουμε τα έργα θα πρέπει πρώτα να γνωρίσουμε τους/τις ζωγράφους, να συνομιλήσουμε με αυτούς/ές και να αποτυπώσουμε και τη δικιά μας πινελιά. Ας ξεκινήσουμε το ταξίδι γνωριμίας!

- 1) Ο πρώτος πίνακας με τίτλο «Οι δύο φίλοι» είναι του Έλληνα ζωγράφου [Γιαννουκάκη Δημήτρη](#) (1898-1991). Πρόκειται για έναν καλλιτέχνη του 20^{ου} αιώνα που η τεχνοτροπία του συνδυάζει [τον εξπρεσιονισμό με τον κυβισμό](#). Τα θέματά του είναι ποικίλα όπως ο ίδιος δηλώνει. Επισκεφτείτε τους υπερσυνδέσμους. Τώρα είστε έτοιμοι/ες να γράψετε ένα σύντομο βιογραφικό (1 παράγραφο) με τις πληροφορίες που συλλέξατε για τον ζωγράφο και την τεχνοτροπία του. Μπορείτε να δείτε [εδώ](#) παράδειγμα βιογραφικού και οδηγίες για αυτό.
- 2) Ο δεύτερος πίνακας με τίτλο «Η συνάντηση των φίλων» είναι του [Ernst Max](#), (1891-1976). Πρόκειται για έναν Γερμανό ζωγράφο του οποίου τα έργα είναι πρωτοποριακά και επηρεασμένα από το ρεύμα του [ντανταϊσμού](#). Ακολουθώντας την ίδια διαδικασία με τον πρώτο ζωγράφο γράψτε και για αυτόν ένα σύντομο βιογραφικό.

- 3) Η πινελιά μας στον πρώτο πίνακα: Οι εξπρεσιονιστές εστιάζουν στην έκφραση της σκέψης και των συναισθημάτων. Στον πίνακα υπάρχουν δύο πρόσωπα και διάφορα αντικείμενα. Μήπως σας θυμίζει κάτι η αμφίεσή τους; Ίσως κάποιους φίλους από τη Μυθολογία; Προσέξτε το λουλούδι στο κέντρο του πίνακα. Καλείστε να γράψετε μια ιστορία συνθέτοντας τα παραμορφωμένα πρόσωπα του πίνακα (1-2 παράγραφοι) σχετική με τη φιλία.
- 4) Η πινελιά μας στον δεύτερο πίνακα: Οι ντανταϊστές εκφράζουν το παράλογο στην προσπάθειά τους να επιτεθούν στη βαρβαρότητα του πολέμου, μιας και το ρεύμα αυτό αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου. Προσπαθήστε να δώσετε λογική στο παράλογο του πίνακα γράφοντας μια ιστορία (1-2 παράγραφοι) για την αξία της φιλίας η οποία σύμφωνα με τον πίνακα δεν υπάρχει. Πού βρίσκονται όλοι αυτοί; Υπάρχουν γυναίκες στον πίνακα; Συζητούν μεταξύ τους ή ο καθένας είναι μόνος του; Σας θυμίζουν ιστορικά πρόσωπα οι φιγούρες;

3^ο Φύλλο Εργασίας (κοινό)

- 1) Τώρα που γνωρίσατε κάποιες τεχνικές ζωγραφικής είναι ευκαιρία να γίνετε και εσείς μικροί ζωγράφοι. Πού ξέρετε; Μπορεί τα έργα σας να εκτιμηθούν ανάλογα από τον Σύλλογο Διδασκόντων του σχολείου μας, να αναρτηθούν κάτω από τους πίνακες που επεξεργαστήκατε ή ακόμα και στην ιστοσελίδα του σχολείου και τότε μπορεί ακόμα και να αλλάξουν τη ζωή των ανθρώπων που θα τα παρατηρήσουν. Και αν πιάσει αυτό, γίνετε διάσημοι/ες και αποχαιρετάτε τη φτώχεια! Για αυτό η κάθε ομάδα ας ζωγραφίσει στο πρόγραμμα Ζωγραφικής την ιστορία που έγραψε με βάση το περιεχόμενο των πινάκων της.
- 2) Θα σας χρειαστεί βέβαια να έχετε έτοιμο ένα σύντομο βιογραφικό σημείωμα σε περίπτωση που γίνετε διάσημοι/ες. Αυτό θα είναι φανταστικό και θα το γράψετε σύμφωνα με τον παρακάτω καβαφικό τύπο αλλάζοντας κάποιες πληροφορίες (π.χ. αντί για τόπους διαμονής τους μήνες διαμονής σε ευρωπαϊκές πρωτεύουσες ή τους διαγωνισμούς στους οποίους πήραμε μέρος· αντί για γλώσσες το χόμπι με τα γραμματόσημα ή με τα σκυλιά). Το *είμαι* θα γίνει *είμαστε*, αφού γράφετε ως ομάδα.

«Είμαι Κωνσταντινουπολίτης την καταγωγήν, αλλά εγεννήθηκα στην Αλεξάνδρεια— σ' ένα σπίτι της οδού Σερίφ· μικρός πολύ έφυγα, και αρκετό μέρος της παιδικής μου ηλικίας το πέρασα στην Αγγλία. Κατόπιν επεσκέφθην την χώραν αυτήν μεγάλος, αλλά για μικρόν χρονικόν διάστημα. Στην εφηβική μου ηλικίαν κατοίκησα υπέρ τα δύο έτη στην Κωνσταντινούπολι. Η τελευταία μου εργασία ήταν υπαλλήλου εις ένα κυβερνητικόν γραφείον εξαρτώμενον από το Υπουργείον των Δημοσίων Έργων της Αιγύπτου. Ξέρω Αγγλικά, Γαλλικά, και ολίγα Ιταλικά».

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο μπορεί να επεκταθεί με τη συσχέτιση ζωγραφιάς και ποίησης. Για παράδειγμα, μπορούν να δοθούν [ο πίνακας](#) του Νίκου Στεφάνου με τίτλο τον ομώνυμο του ποιήματος «[Όσο μπορείς](#)» του Καβάφη και το ίδιο το ποίημα. Τα παιδιά μπορούν να γράψουν το δικό τους ποίημα με βάση τον παραπάνω πίνακα ή να αλλάξουν κάποιες λέξεις από το ποίημα. Φυσικά μπορούμε να παρουσιάσουμε έναν πίνακα και να ζητούμε να γράψουν τα παιδιά ένα ποίημα για αυτόν.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Σε γενικές γραμμές το σενάριο αναμένεται να κεντρίσει το ενδιαφέρον των παιδιών. Ιδιαίτερα η δραστηριότητα συγγραφής του βιογραφικού τους σημειώματος, επειδή εμπεριέχει αρκετό χιούμορ. Ένα σημείο που μπορεί να δυσκολέψει είναι οι πληροφορίες στα Αγγλικά για τους ξένους ζωγράφους. Ο/Η εκπαιδευτικός που θα το εφαρμόσει θα πρέπει να έχει έτοιμη τη μετάφραση ή να εμπλακεί στο σενάριο και η καθηγήτρια Αγγλικών.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Καρακίτσιος, Α. 2012. Δημιουργική Γραφή: μια άλλη προσέγγιση της Λογοτεχνίας ή η επιστροφή της ρητορικής; *Κείμενα*, 15. Διαθέσιμο στο: http://keimena.ece.uth.gr/main/index.php?option=com_content&view=article&id=256:15-karakitsios&catid=59:tefxos15&Itemid=95

Μέξη, Ε. 2011. *Παιδικές μορφές στην τέχνη*. Διαθέσιμο στο: http://anoixto-sxoleio.gr/gr/pdfs/Articles/Paidi-texni_Anoixto%20Sxoleio%20I.pdf

Νικολαΐδου, Σ. 2012. Δημιουργική Γραφή στο σχολείο: Το τερπνόν μετά του ωφελίμου. *Κείμενα*, 15. Διαθέσιμο στο: <http://keimena.ece.uth.gr/main/t15/05-nikolaidou.pdf>

Σουλιώτης, Μ. 2012. *Δημιουργική Γραφή. Οδηγίες πλεύσεως*. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού - Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Τρίμη, Ε. 2005. *Τέχνη και περιβάλλον*. Στο

Γεωργόπουλος, Α. (επιμ.). *Περιβαλλοντική εκπαίδευση. Ο νέος πολιτισμός που αναδύεται*. Αθήνα: Gutenberg.

ΥΠΕΠΘ/Π.Ι. 2003α. *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Δημοτικού-Γυμνασίου. ΔΕΠΠΣ της Ελληνικής Γλώσσας για το Δημοτικό Σχολείο*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.pi-schools.gr/download/programs/depps/2deppsaps_GlossasDimotikou.zip

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στον φάκελο συνοδευτικού υλικού δίνεται το αρχείο παρουσίασης: «Συναντώντας έργα ζωγράφων»